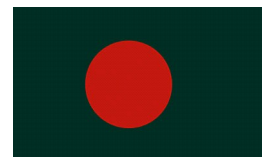

Souhrnná teritoriální informace:

Bangladéš

Zastupitelský úřad 14. 7. 2021 11:30

Země je republikou, kde hlavou státu je prezident, výkonnou mocí ale disponuje vláda pod vedením premiérky Šajch Hasíny Vadžídové, která v čele vlády zastává již třetí funkční období.

Země má graduovat z kategorie LDC v roce 2026. Po graduaci přijde o specifické preference a výsady. Nejkonkrétnější a nejvýznamnější ztrátou v tomto ohledu bude bezcelní a bezkvótový (DFQF) přístup na trh pro exportované zboží země. Centrum pro politický dialog odhaduje, že by to mohlo vést k 8–10% poklesu exportních příjmů, což by činilo přibližně 2,5 miliardy USD ročně. V této souvislosti bude pro Bangladéš hrát nejvýznamnější roli ukončení preferenčního systému Evropské unie EBA. Trh EU v současné době představuje přibližně 62 % vývozu oděvů a téměř 56 % celkového vývozu. Bangladéš byl po několika posledních letech nejrychleji rostoucí ekonomikou v regionu jižní Asie. Tak jako v případě jiných zemí byl však ekonomický růst zasažen pandemií koronaviru. Země je navíc náchylná na přírodní katastrofy, zejména každoroční mohutné záplavy. Její ekonomika je také již několik let zasažena přílivem cca 1 mil rohingských uprchlíků, přičemž péče o ně odčerpává finanční prostředky potřebné jinde.

Světová banka zvýšila prognózu růstu bangladéšského HDP pro tento fiskální rok na 3,6 procenta, čímž by se po Maledivách stala druhou nejvýkonnější ekonomikou v jižní Asii. Mezinárodní měnový fond predikuje v roce 2021 růst HDP o 5 % a v roce 2022 o 7,5 %.

České firmy mohou nabídnout kvalitní výrobky především v obranném a civilním leteckém průmyslu, jako jsou vojenská vozidla, kontrolní systémy, radary, munice, letouny, ale i transfer technologií či spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje. Dalšími konkrétními oblastmi již navázané spolupráce jsou vodohospodářství a potravinářství.

Tato Souhrnná teritoriální informace je zpracovávána pro zemi, která je tzv. přiakreditovaná. Informace je poskytována ve zkráceném rozsahu.

Základní údaje	
Hlavní město	Dháka
Počet obyvatel	165 mil.
Jazyk	bengálština
Náboženství	islám
Státní zřízení	lidová republika
Hlava státu	Abdul Hamid
Hlava vlády	Šajch Hasína Vadžídová
Název měny	taka (BDT)
Cestování	
Časový posun	+5 hod. (v létě +4 hod.)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Milan Hovorka
Ekonomický úsek	Jakub Jaroš
Konzulární úsek	Nicole Machová
CzechTrade	
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	367,9
Hospodářský růst (%)	6,2
Inflace (%)	5,6
Nezaměstnanost (%)	5,2

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Bangladéšská lidová republika (The People's Republic of Bangladesh)

Prezident: Abdul Hamid (ve funkci od 20.3. 2013)

Složení vlády: Kabinet se skládá z ministrů se samostatným portfoliem a tzv. státních ministrů s dílčími pravomocemi, spadajícími pod úřad některého z ministrů. Vláda je složena z 25 kabinetních ministrů, 19 státních ministrů a tří náměstků ministrů. Předsedkyně vlády Hasiniová má na starosti ministerstvo veřejné správy, ministerstvo obrany, divizi ozbrojených sil, ministerstvo energetiky a nerostných surovin.

- Ministr financí: AHM Mustafa Kamal
- Ministr průmyslu: Nurul Majid Mahmud Humayun
- Ministr obchodu: Tipu Munshi
- Ministr plánování: M.A. Mannan
- Ministr zemědělství: Md Abdur Razzaque
- Ministr vnitra: Asaduzzaman Khan Kamal
- Ministr zdravotnictví a rodiny: Zahid Maleque
- Ministr pro místní správu, rozvoj venkova a družstev: Md Tajul Islam
- Ministr rybářství a domácích zvířat: SM Rezaul Karim
- Ministr životního prostředí, lesů a klimatických změn: Md Shahab Uddin
- Ministr půdy: Saifuzzaman Chowdhury
- Ministr pošt, telekomunikací a informačních technologií: Mustafa Jabbar
- Ministr pro záležitosti osvobozené války: A. K.M. Mozammel Haque
- Ministr pro záležitosti Chittagong Hill Tracts: Bir Bahadur Ushwe Shing
- Ministr textilu a juty: Golam Dastagir Gazi
- Ministr pozemní dopravy a mostů: Obaidul Quader
- Ministr informací : Hasan Mahmud
- Ministryně školství: Dr. Dipu Moni
- Ministr práva, spravedlnosti a parlamentních záležitostí: Anisul Huq
- Ministr zahraničí: AK Abdul Momen
- Ministr železnic : Md Nurul Islam Sujan
- Ministr vědy a technologií: Architect Yeafesh Osman

- Ministr potravin: Sadhan Chandra Majumder
- Ministr pro sociální blaho: Nuruzzaman Ahmed
- Ministr pro zaměstnávání a blaho zahraničních pracovníků: Imran Ahmad

Politické tendence: Rok 2021 je třetím rokem funkčního období staronové vlády Awami League a také rokem dalšího upadání vlivu hlavní opoziční Bangladéšské nacionalistické strany (BNP) bez své stále vězněné předsedkyně Khaledy Zia. Politické dění bylo významně ovlivněno pandemií koronaviru, která si vyžádala přednostní zaměření činnosti vlády na boj s ní. Vláda nadále sedí pevně v sedle, vliv hlavní opoziční strany Bangladéšské nacionalistické strany je již delší dobu marginální. Její předsedkyně Khaleda Zia byla sice již podruhé z humanitárních důvodů dočasně propuštěna z vězení a výkon trestu byl přerušen, ale je nucena pobývat ve své rezidenci. Celkovou situaci nepříznivě ovlivňuje přítomnost více než 1 milionu rohingských uprchlíků v zemi. I po třech a půl letech se stále nepodařilo dojednat jejich repatriaci zpět do Myanmaru.

1.2 Zahraniční politika země

Indie je historicky a i geograficky nejpřirozenějším partnerem Bangladéše. Vztahy mezi oběma zeměmi, zejména na politické úrovni, byly v uplynulém období poměrně přátelské. K jejich dalšímu prohloubení však brání pro Bangladéš zásadní překážky. Patří k nim oddalování podpisu dohody o řece Teesta, přetrvávající antidumpingová opatření na bangladéšský export juty a jutových výrobků a také zabíjení bangladéšských občanů indickými pohraničními silami. Bangladéš není ani příliš spokojen s poměrně nevýraznou rolí Indie v případě rohingských uprchlíků a rovněž negativně vnímá indickou pichlavost ohledně vztahů Bangladéše s Čínou. Z roku 2019 přetrvávajícím problémem je i novela zákona o občanství, která usnadnila nemuslimským migrantům z Bangladéše (stejně jako z Pákistánu a Afghánistánu) získání indického občanství, nikoliv však muslimským, a registrační program v indickém svazovém státě Ásám, kdy se Bangladéš obává z případného exodu muslimů z Indie. Dalším důležitým zahraničním partnerem je Čína. Vzájemné vztahy jsou založeny především na obchodní a investiční spolupráci, přičemž státní ministr zahraničních věcí Shahriar Alam označil čínskou podporu pro Bangladéš za požehnaní.

Čína trvale podporuje Bangladéš realizací infrastrukturních staveb, poskytováním zvýhodněných půjček a investiční spolupráci. Padma Bridge Rail Link Project, financovaný zvýhodněnými půjčkami od čínské vlády, je v současné době největším projektem G2G v rámci „Belt and Road Initiative“. Tunel budovaný pod řekou Karnaphuli je jediným tunelem pod řekou v jižní Asii, který je financován z koncesních půjček od čínské vlády. Kromě toho čínské společnosti staví i železnici v oblasti Cox's Bazar. V oblasti energetiky je s čínskou pomocí realizována řada velkých infrastrukturních projektů, jako jsou elektrárny Gulashao (365 MW), Payra (1320 MW), Alam (1320 MW), Patuakhali (1320 MW) a Barishal (350 MW). V oblasti vyspělých technologií je budované národní datové centrum IV. úrovně, financované z výhodných půjček čínské vlády, nejpokročilejším střediskem pro ukládání dat v jihovýchodní a jižní Asii. Čína se dále podílí na instalaci jednobodového kotvení prostřednictvím projektu Double Pipelines umožňujícího přímou dodávku ropy z oceánských lodí do rafinerie v Chittagongu pomocí podmořských ropovodů. Čína je největším zdrojem přímých zahraničních investic.

Na ne úplně stejné vlně jsou vztahy s USA. USA si přejí mít Bangladéš na své straně v rámci Indo-tichomořské strategie (Indo-Pacific Strategy). Experti tvrdí, že zmíněná strategie obsahuje bezpečnostní složku, která má čelit Číně, a je otázkou, zda je v zájmu země se ke strategii připojit. Podle expertů by bylo moudré, aby se země nepřipojila k žádné alianci obsahující bezpečnostní složku. Problémem je, že USA jsou největší jednotlivou bangladéšskou exportní destinací a druhým největším investorem v zemi. Kvůli krvavým historickým reminiscencím dlouhodobě negativní vztahy existují mezi Bangladéšem a Pákistánem.

Evropská unie má své zastoupení v Bangladéši. EU je pro Bangladéš největším exportním trhem, vztahy EU s Bangladéšem byly v posledním období soustředěny do oblasti formování pravidel GSP pro další roky, stavu pracovních práv, humanitární pomoci v rohingské uprchlické krizi a podpoře boje proti pandemii koronaviru. EU rovněž poskytla humanitární pomoc v reakci na cyklóny a záplavy, které zemi každoročně sužují. Na posledním (virtuálním) zasedání představitelů EU s ministry práce, obchodu a zahraničních věcí konaném v říjnu 2020 se jednání se soustředilo hlavně na pracovní práva. EU prohlásila, že Bangladéši nebude přiznán preferenční systém GSP+, o který Bangladéš lobbuje, dokud nebude implementovat 27 základních úmluv OSN o pracovních reformách, lidských právech a správě věcí veřejných.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel a hustota zalidnění: V Bangladéši žije kolem 168 mil. obyvatel, hustota osídlení činí 1 100 ob. /km².

Průměrný roční přírůstek činí 0,95 %.

Demografické složení: Kolem 98 % obyvatelstva tvoří Bengálci. Zbytek tvoří domorodé skupiny. Vláda Bangladéše uznává 27 domorodých etnických skupin v rámci zákona o kulturních institucích pro malé antropologické skupiny z roku 2010.

Úřední jazyk: Oficiálním jazykem je bengálština.

Vyznání: Hlavní náboženství: muslimové (89,1 %), hinduisté (10 %), ostatní (0,9 %)

2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Bangladéšská ekonomika byla výrazně zasažena pandemií koronaviru s negativními dopady především na export oděvních výrobků a nezaměstnanost. Ve druhém pololetí 2020 se však postupně vzpamatovala. Bangladéš zaznamenal podle vládních odhadů v uplynulém fiskálním roce růst HDP o 5,24 %, podle lednového odhadu Světové banky pouze o 2,0 %. Přesná čísla nejsou ani po šesti měsících známa. ADB odhaduje růst HDP v současném fiskálním roce o 5,5 % až 6 %, vláda na 7,2 %. Příjem na obyvatele se zvýšil z 1 909 USD na 2 064 USD. Inflace činila 5,65 %, což představuje tříleté maximum. Bangladéšský obchodní deficit se v první polovině fiskálního roku mírně prohloubil v důsledku pomalého vývozu. Ke konci roku 2020 vzrostl o 5,41 %, tedy o 8,22 miliardy USD. Devizová rezervy de ke konci března dostaly na částku 43,36 mld. USD. Deficit běžného účtu platební bilance se během prvních šesti měsíců fiskálního roku představoval 1,34 miliardy USD. Dne 30.7. 2020 skončil sedmý pětiletý plán. Vláda uvedla, že většiny cílů v oblasti podnikání a hospodářství zahrnutých do plánu bylo dosaženo, přičemž několik odvětví dokonce překonalo své cíle. Zaostávají však export, daně a investice. Na konci prosince vláda schválila 8. pětiletý plán (2021-2025). Plán zahrnuje sedm strategických témat: růst náročný na pracovní sílu, orientovaný na export, zemědělskou diverzifikaci, dynamiku domácích malých a středních podniků, sektor moderních služeb, podnikání založené na ICT a zahraniční zaměstnání. Plán klade důraz také na zmírňování rizika změny klimatu a udržitelnou urbanizaci. Cílem 8FYP je dosáhnout 8,5 procentního růstu HDP do roku 2025. Podle nového plánu chce vláda dosáhnout statusu země s vyššími středními příjmy do FY2031 a statusu země s vysokými příjmy do FY2041.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	7,9	8,2	5,2	6,2	6,9
HDP/obyv. (USD/PPP)	4 532,9	4 938,9	5 243,6	5 600,0	6 050,0
Inflace (%)	5,5	5,6	5,7	5,6	5,5
Nezaměstnanost (%)	4,3	4,2	5,3	5,2	4,8
Export zboží (mld. USD)	38,7	38,8	33,0	37,2	40,9
Import zboží (mld. USD)	56,0	54,7	46,5	54,9	59,9
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-17,3	-15,9	-13,5	-17,8	-19,0
Průmyslová produkce (% změna)	14,9	9,2	-6,5	12,8	7,5
Populace (mil.)	161,4	163,1	164,7	166,3	167,9
Konkurenceschopnost	103/140	105/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Fiskální deficit se mírně zvýšil na 5,4 % HDP. Saldo běžného účtu se pravidelně snižuje. Také zadluženost je poměrně nízká. Pozitivním jevem je rekordní výše devizových rezerv ve výši přes 43 mld. USD.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-6,7
Veřejný dluh (% HDP)	32,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,1
Daně	
PO	10-45 %
FO	25 %
DPH	15 %

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém v Bangladéši zastřešuje centrální banka Bangladesh Bank. V zemi dále působí celkem 61 bank, z toho mj. 4 znárodněné banky (Agrani Bank, Janata Bank, Sonali Bank a Rupali Bank) a 5 bank kontrolovaných vládou, které jsou odborně zaměřeny (Bangladesh Krishio Bank, Bangladesh Shilpa Bank, Bangladesh Shilpa Rin Sangstha, Bangladesh Small Industries and Commerce Bank – BASIC a Rajshahi Krishi Unnayan Bank). Vedle těchto bank působí ještě v zemi 10 zahraničních bank plus 33 nebankovních finančních institucí. Bangladéš je známý systémem mikrofinancování, kterým se zabývá v zemi kolem 600 organizací. Bankovní systém je přesycený, velmi křehký, je zatížen nesplácenými úvěry, korupcí a přezaměstnaností. Vysoké úroky a špatná úvěrová politika mají dlouhodobý negativní dopad na ekonomiku země. Akciový trh je nerozvinutý, obchoduje se přibližně s 200 tituly s nízkou likviditou. Hlavní burzy jsou v Dháce a Chittagongu. Deset bank čelilo v loňském roce nedostatku kapitálu ve výši 28 949 milionů rupií kvůli vysokému poměru nesplácených úvěrů. Jsou jimi Agrani, Basic, Janata, Rupali, Sonali, Bangladesh Krishi, Rajshahi Krishi Unnayan, Bangladesh Commerce, ICB Islamic a Padma. Z poskytovatelů úvěrů čelila největšímu nedostatku kapitálu Krishi Bank. V prosinci loňského roku činil průměrný ukazatel kapitálové přiměřenosti (CAR), který určuje přiměřenost kapitálu banky v souladu s jejich rizikovou expozicí, 11,64 %.

2.4 Daňový systém

Podle analytiků má Bangladéš jednu z nejvyšších sazeb daně z příjmů právnických osob a složitý daňový systém, což odrazuje investory. Výše DPH činí 15 %. Daň z příjmu fyzických osob činí 25 %. Daně z příjmu právnických osob se pohybují v osmi kategoriích. Telekomunikační operátoři, banky a finanční instituce a výrobci cigaret - hlavní plátcí daní - platí daň ve výši 40 % až 45 %. Nejnižší sazbu mají zpracovatelé juty (10 %) a výrobci oblečení (12 %). Obecně platí, že sazba daně z příjmů právnických osob pro nekótované společnosti je 35 % a pro kótované společnosti 25 %. Obchodní komory již několik let požadují snížení daně z příjmů právnických osob. Od 1.7.2019 platí nový zákon o DPH o čtyřech hlavních sazbách, které se odklánějí od původních jednotných 15 %. Podle nového systému sazby DPH činí 5 %, 7,5 %, 10 % a 15 %. Experti kritizují, že zavedení tolika sazeb jde proti základům zákona.. Bangladéšský nedostatečný tok příjmů ve srovnání s velikostí ekonomiky a rozvojových prací je velmi znepokojivý. Poměr daní k HDP je jedním z nejnižších na světě a hluboko pod ostatními v regionu. Podrobnosti k daním je možné získat na stránce <http://nbr.gov.bd/>.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

EU je dlouhodobě největším vývozním trhem pro bangladéšské zboží. Bangladéš profituje z preferenčního zacházení ve prospěch nejméně rozvinutých zemí, která je známa také pod názvem "Everything but Arms" (EBA). EBA zaručuje Obecný preferenční systém (Generalised Preferential System) po časově neurčené období a není podrobována pravidelnému přezkumu. Bangladéš má díky tomuto systému jednostranně pozitivní obchodní bilanci s EU. Počátkem roku 2021 Evropská komise varovala Bangladéš, že je připravena zahájit kroky vedoucí k odebrání všeobecného systému preferencí, pokud nedosáhne dostatečného pokroku v oblasti základních lidských práv a pracovních norem. EK v nedávné zprávě týkající se zemí, které mají preferenční systém EBA, uvedla, že Bangladéš dosáhl pokroku v určitých oblastech, ale to nestačí a je třeba dalšího úsilí k úplnému sladění bangladéšských pracovních zákonů a postupů s normami ILO.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	3 214,4	2 960,8	2 203,0	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	15 201,6	16 291,5	13 636,7	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	11 987,2	13 330,7	11 433,7	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemná obchodní bilance je dlouhodobě výrazně negativní a rok od roku se zvyšuje.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	1,2	1,1	0,9	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	12,3	13,7	13,7	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	11,2	12,6	12,8	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Vláda přijala v říjnu iniciativu za účelem vytvoření nových obecných zásad pro preferenční dohody a dohody o volném obchodu. Ministerstvo obchodu již požádalo Bangladéšskou komisi pro obchod a cla (Bangladesh Trade and Tariff Commission), aby připravila aktualizovaný návrh politických pokynů k preferenčním obchodním dohodám (PTA) a dohodám o volném obchodu (FTA). Země podepsala v prosinci vůbec první a dosud jedinou PTA s Bhútánem. Ekonomové již nějakou dobu zdůrazňují, že sjednání dohod s hlavními obchodními partnery umožní pokračování bezcelního přístupu na trh a preferenčních obchodních výhod i poté, co země postoupí ze statusu nejméně rozvojové země. Vláda se chystá podepsat v nejbližší době preferenční obchodní dohodu (PTA) s Nepálem. Bangladéš o PTA jedná s dalšími 11 zeměmi a obchodními

bloky, jako jsou např. Austrálie, Indonésie Japonsko a Kanada. Bangladéš a Nepál se dohodly na podepsání dohody o volném obchodu

Smlouvy s ČR

- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Bangladéšské lidové republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu a o zabránění daňovému úniku a vyhýbání se daňové povinnosti (Praha 12.11. 2019, v platnost vstoupila 15.1.2021)
- Dohoda o podpoře obchodu a hospodářské spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Bangladéšské lidové republiky (Praha 21.5.2019)
- Kulturní dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Bangladéšské lidové republiky (Dháka 13.5.1981)

3.3 Rozvojová spolupráce

Bangladéš je čistým příjemcem zahraniční rozvojové pomoci. EU je jedním ze tří největších zahraničních donorů. Prioritami jsou pro EU určil zdravotnictví, vzdělání, lidská práva a good governance, obchod a ekonomický rozvoj, potravinová bezpečnost a krizový management. ČR dlouhodobě podporovala v minulosti Bangladéš prostřednictvím tzv. malých lokálních projektů zaměřených především na posilování ekonomických aktivit nejvíce ohroženého obyvatelstva. Kvůli pandemii koronaviru nebyl však v roce 2020 v Bangladéši realizován žádný projekt.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Bangladéš není do MOP zahrnut.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Bangladéš je muslimská země, proto se čeští podnikatelé mohou setkat s řadou odlišností.

4.2 Oslovení

Tituly jsou velmi důležité a je nejlepší oslovit partnery přímo pomocí jejich profesního titulu nebo pana, paní nebo slečny, následovaného příjmením.

4.3 Obchodní schůzka

Bangladéš je muslimská země a je třeba dodržovat všechna pravidla chování, která z toho vyplývají. Pátek je dnem pracovního klidu. Obchodní schůzky mohou mít zpoždění. Pro obchodní jednání se počítá s formálním oblečením. Pro zahájení komunikace je běžné potřesení rukou. Ženám se však ruka nenabízí! Obchodní jednání bývají delší, než je zvykem na Západě, tj. začínají typickými konverzacemi o počasí, sportu, rodině obchodníka apod. Důležitým (pozitivním) faktorem jsou dárky, které si Bangladéšané rádi vyměňují (např. sladkosti, suvenýry z cizích zemí, ne však alkohol). I když je Bangladéš muslimskou zemí, účast žen v jednacím týmu není problémem. Vedoucím by ale měl být muž. Pokud jde o věkové složení, to nehraje roli. I v Bangladéši existují mladí úspěšní manažeři, věk nehraje až tak podstatnou roli. Dvou až tříčlenný jednací tým je optimální.

4.4 Komunikace

Osobní schůzky jsou preferovány před komunikací prostřednictvím telefonů, dopisů nebo e-mailů. Při obchodních jednáních je preferována angličtina.

4.5 Doporučení

Před uzavřením obchodu by české firmy měly prověřit registraci a bonitu svých bangladéšských obchodních partnerů. Rovněž doporučujeme využít k prověření obchodních partnerů či tendrů Honorární konzulát ČRV Dháče.

4.6 Státní svátky

- 1. leden – Nový rok
- 21. únor - Den mučedníků & Den bengálského jazyka - Shahid Dibash (Language Martyrs' Day)
- 17. březen - Bangabandhu Day (narozeniny Šejka Mujibura Rahmana)
- 26. březen - Den nezávislosti 30. březen - Shab-e-Barat
- 14. duben - Bengálský Nový rok
- 1. květen – Svátek práce
- 7. květen - Jumatul Bidah
- 10. květen - Night of Destiny
- 13. květen - Eid-al-Fitr (konec Ramadánu)
- 14. – 15. květen - Eid-al-Fitr Holiday
- 26. květen - Buddha Purmina (narození Budhy)
- 20. červenec - Eid-ul-Azha2
- 21., 22. červenec - Eid-ul-Azha Holiday
- 15. srpen - National Mourning Day
- 19. srpen – Ashura 30. srpen – Janmashtami
- 15. říjen - Durga Puja
- 19. říjen - Maulud Nabi (narozeniny Proroka)
- 16. prosinec - Den vítězství
- 25. prosinec – Vánoce

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Pomoc v orientaci na trhu mohou poskytnout obchodní komory, např. Bangladéšská federace obchodních a průmyslových komor (Federation of Bangladesh Chambers of Commerce and Industry, FBCCI) nebo Dhaka Chamber of Commerce and Industry, které může být nápomocná při analýze obchodních příležitostí. Před jejich kontaktováním je vhodné věc koordinovat se ZÚ Dillí nebo přímo konzultovat s Honorárním konzulátem ČR v Dháce. Jako v jiných asijských zemích, tak i v Bangladéši je třeba do obchodních aktivit zapojit místního konzultanta, který rozumí místnímu trhu a má nezbytné konexe. Pro uzavření obchodu je nezbytný osobní styk, Bangladéšané nejsou zvyklí uzavírat obchody na dálku. Vyjednávání je poměrně zdlouhavé, většinou je třeba několika obchodních jednání, kdy dojde k navázání „přátelského vztahu“.

Vláda Bangladéše provádí politiku tržně orientované ekonomiky. Podporuje dovozy určené k rozvoji klíčových odvětví průmyslu. Kontrola dovozu se projevuje v rozdílné úrovni výše cel a v uplatňování dodatečného cla u některých výrobců. Na druhé straně osvobozuje od DPH výrobky a služby, na jejichž rozvoji má zájem. Podrobnosti jsou uvedeny v kapitole Daňový systém. Podmínky pro dovoz zboží jsou poměrně liberální a hlavně sledují cíl urychlit modernizaci země. Navíc Bangladéš má jen malou výrobní základnu a většinu výrobků musí dovážet. Dovození politiky sleduje zjednodušení celních tarifů, potlačení dovozů luxusního zboží zavedením zvláštní vyšší sazby, zjednodušení dovozů moderních technologií a umožnění výhodných dovozů pro exportně orientovanou odvětví průmyslu a dovozů kvalitního vybavení pro zdravotnická zařízení. V souladu s dohodami WTO vláda provedla nezbytné změny v celním zákoně z roku 1969 a formulovala pravidla pro zahájení šetření a uložení cla na antidumpingová, vyrovnávací a ochranná opatření. Tarify zůstávají hlavním nástrojem obchodní politiky Bangladéše. Celní plán je zveřejněn na začátku každého rozpočtového roku a je považován za nedílnou součást celního zákona z roku 1969. Celní sazby lze nalézt na stránkách bangladéšského celního úřadu: <http://www.bangladeshcustoms.gov.bd/> Celní zákon Bangladéše také stanoví Alternativní řešení sporů (ADR). Celkově možno konstatovat, že bangladéšská ekonomika patří mezi poměrně otevřené ekonomiky, trh je relativně dobře zásoben (ve velkých městech) také zbožím z dovozu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Pomoc v orientaci na trhu mohou poskytnout obchodní komory, např. Bangladéšská federace obchodních a průmyslových komor (Federation of Bangladesh Chambers of Commerce and Industry, FBCCI) nebo Dhaka Chamber of Commerce and Industry, které může být nápomocná při analýze obchodních příležitostí. Před jejich kontaktováním je vhodné věc koordinovat se ZÚ Dillí nebo přímo konzultovat s Honorárním konzulátem ČR v Dháce. Jako v jiných asijských zemích, tak i v Bangladéši je třeba do obchodních aktivit zapojit místního konzultanta, který rozumí místnímu trhu a má nezbytné konexe. Pro uzavření obchodu je nezbytný osobní styk, Bangladéšané nejsou zvyklí uzavírat obchody na dálku. Vyjednávání je poměrně zdlouhavé, většinou je třeba několika obchodních jednání, kdy dojde k navázání „přátelského vztahu“. Nejvhodnější variantou je s ohledem na byrokratické překážky při zřizování dceřinných společností forma joint venture. Zřízení kanceláře by mělo být ponecháno na místním partnerovi, který zná nejlépe místní podmínky. Je třeba ovšem pečlivě tohoto partnera prověřit. V tom může pomoci i Honorární konzulát ČR v Dháce.

5.3 Marketing a komunikace

Při propagaci výrobků je možno využívat internetu, který je široce rozšířen. Bangladéští partneři ocení tištěné materiály (v angličtině).

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Bangladéš je členem WTO ve skupině nejméně rozvinutých zemí. Jeho zákonodárství na ochranu duševního vlastnictví není plně kompatibilní se zákony vyspělých zemí. V září 2017 meziministerská schůzka rozhodla o připojení Bangladéše ke Smlouvě o patentové spolupráci (Patent Cooperation Treaty – PCT), mezinárodní smlouvě spravované Světovou organizací duševního vlastnictví zahrnující 145 smluvních zemí. PCT je jednou ze tří smluv o ochraně práv duševního vlastnictví. Vláda zároveň přijala iniciativy vedoucí k tomu, aby se stávající zákony o právech duševního vlastnictví (PDV) přizpůsobily ochraně místních inovací, vynálezů a výtvorů. Podle Asociace softwarových a informačních služeb v Bangladéši (BASIS) zákon o autorských právech z roku 2005 a patentový zákon z roku 2011 nejsou dostatečné k zajištění ochrany inovací, vynálezů a výtvorů. Stávající zákony o ochraně duševního vlastnictví musí být aktualizovány a pozměněny. V oblasti práv duševního vlastnictví vláda přijala iniciativy, jejichž cílem je změnit a zavést nové právní předpisy v souladu se Smlouvou TRIPS. Národní politika duševního vlastnictví 2018 byla již schválena kabinetem. Navrhovaný celní zákon z roku 2018 rovněž obsahuje ustanovení o kontrole, zabavení a zadržování zásilek padělaného nebo pirátského zboží. Problematika ochrany duševního vlastnictví patří do portfolia ministerstva průmyslu (Ministry of Industries, Department of Patents and Designs) a ministerstva pro kulturní záležitosti (Ministry of Cultural Affairs, Copyright Office).

5.5 Trh veřejných zakázek

Transparentnost veřejných zakázek reguluje Zákon o veřejných zakázkách, z roku 2006 - Public Procurement Act 2006 (Act No. 24 of 2006). Informace o nově vypsaných veřejných zakázkách je možno získat na webových stránkách EU v Dhace https://eeas.europa.eu/delegations/bangladesh_en a dalších stránkách:

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-bangladesh.php>

<http://www.tendersinfo.com/global-bangladesh-tenders.php>

<http://www.alltender.com/>

<http://www.tenderbazar.com/>

www.dpp.gov.bd/bgpress/index.php/document/tenders/139

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Využívání místních soudů se nedoporučuje pro vysokou korupci a pomalost. Naprosto nejdůležitější podmínkou pro působení v teritoriu je navázat spolupráci s místním kvalitním konzultantem. Při sjednávání kontraktu se doporučuje dohodnout platbu neodvolatelným, potvrzeným akreditivem. Problémy mohou vyplývat především ze špatně dohodnutých platebních podmínek, a to zvláště u nových, neznámých firem. Při navazování nových obchodních kontaktů je nutno pečlivě zvažovat pozvání k jednáním do České republiky. Je třeba zvážit, zda je skutečně nutné, aby na osobní inspekci nově nakupovaného výrobku přicestovalo do ČR několik bangladéšských „ředitelů“. Český partner si musí ohodnotit důležitost kontraktu a nutnost takové návštěvy. Každopádně se osvědčuje vyžádat si od bangladéšského partnera konkrétní obchodní údaje a reference na jeho předchozí obchodní činnost. Potenciálním rizikem je politická a bezpečnostní situace v Bangladéši. Překážky v podnikání a investování v Bangladéši kladou především časté výpadky elektřiny vedoucí k zastavení výroby, špatná infrastruktura, korupce, nepředvídatelné výkyvy cen a časté celonárodní stávky (tzv. hartály), které narušují obchodní plány. V praxi bude ale většina problémů souviset se specifiky místního (rozvojového) trhu. Je nutno počítat se zaměstnáváním místního konzultanta, který pomůže překonat byrokratické překážky. Některé zahraniční firmy v poslední době ukončily svou činnost v zemi a stěžovaly si na obtížnou vymahatelnost kontraktů, byrokracii a nepružný soudní systém. Případné investice doporučujeme realizovat ve zvláštních exportních zónách.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Vydávání bangladéšských víz při příletu je dočasně suspendováno (kromě určitého okruhu zahraničních investorů a podnikatelů), takže vízum si musí cestující vyřídit předem na velvyslanectví Bangladéše (pro ČR je příslušné velvyslanectví Bangladéše v Berlíně). Zahraniční cestující jsou povinni předložit při vstupu do země negativní potvrzení o absolvování PCR testu na výskyt COVID-19 ne starší jak 72 hodin. Podle nových pravidel platných od 29. března prozatím na dobu dvou týdnů budou povinni absolvovat po příletu 14denní institucionální karanténu v hotelu na své vlastní náklady.

Dovoz valut není omezen, pouze je podle nařízení centrální banky Bangladéše stanovena povinnost deklarovat u celního úřadu dovoz cizí měny, pokud částka převyšuje 10 000,- USD (nebo ekvivalent této částky v jiné měně). Povoluje se dovoz věcí osobní potřeby, povolen je i dovoz 200 kusů cigaret. Existují přísné tresty za dovoz a držení drog a obchodování s nimi. Trestné činy související s drogami jsou trestány až doživotním odnětím svobody či trestem smrti.

Očkování: Bangladéš patří mezi zdravotně rizikové země. Doporučuje se očkování proti virové hepatitidě A, poliomyelitidě, tetanu, břišnímu tyfu. V případě cest do Bangladéše v době od října do prosince nebo v období dešťů se doporučuje i očkování proti choleře. Při pobytu na venkově hrozí zvýšené riziko nákazy vzteklinou. Při pobytu mimo Dháku existuje celoroční riziko nákazy malárií. V období od června do září se v Bangladéši mohou vyskytnout případy japonské encefalitidy. Při pobytu v terénu hrozí uštknutí jedovatými hady. Podnebí: V Bangladéši lze rozlišit tři hlavní roční období. Chladné období (které je pro návštěvu země nejlepší), trvá zhruba od září do února. V únoru začínají teploty stoupat a přichází horké období, které trvá až do konce května. V tomto období je návštěva Bangladéše velmi vyčerpávající a nepříjemná. Následuje deštivý monzun, který trvá zhruba od června do září. Upozorňujeme, že hlavní město Dháka je řazeno mezi nejznečištěnější města světa, pokud jde o kvalitu vzduchu.

Bezpečnost a bezpečnostní doporučení: Dopad terorismu v zemi je v posledním období mírný. Vládě se poměrně daří zvládat domácí teroristy prostřednictvím rozsáhlých zásahů proti militantním silám. V době lockdownu v minulém roce se snížil počet trestných činů. Od zrušení lockdownu však došlo k opětovnému nárůstu trestných činů, jako jsou zabíjení, loupeže, represe vůči ženám a dětem a vloupání.

Před každou cestou do Bangladéše je doporučováno informovat se o aktuálním vývoji situace, pokud jde o přírodní jevy a také případná bezpečnostní rizika. Česká republika zde nemá velvyslanectví. Pro Bangladéš je akreditován zastupitelský úřad České republiky v Dillí. V Dháce působí Honorární konzulát – kontaktní údaje viz níže.

Bangladéš je zemí, které sužují časté záplavy a sesuvy půdy způsobené pravidelnými silnými monzunovými dešti a cyklóny. Zvýšená rizika panují při cestování právě v období monzunových dešťů, tj. od června do září.

Bangladéš je zemí s politicky velmi aktivním obyvatelstvem. Časté jsou protestní demonstrace, které zpravidla přecházejí do násilnosti. Doporučuje se vyhýbat se většímu shluku lidí, demonstracím a veřejným shromážděním. Ve větších městech hrozí drobná pouliční kriminalita, podvody, kapesní krádeže.

V Bangladéši existují území, kam je přístup cizincům zakázán nebo se nedoporučuje. V jihovýchodní části země se nachází oblast Chittagong Hill Tracts (zahrnuje okresy Rangamati, Khagrachari a Bandarban), kde může být pohyb omezen dle aktuálních nařízení místních úřadů. Při cestě do této oblasti je třeba se informovat u místních úřadů a vyřídit si potřebná povolení. Je třeba dbát zvýšené opatrnosti při pohybu podél hranice s Indií. Existují pravidelné zprávy o osobách zabitých nebo zraněných v důsledku nezákonného překročení hranic s Indií.

Prodejná doba: Obvykle jsou obchody otevřené od 10.00 do 20.30 hod.

Pracovní doba: Dny pracovního klidu jsou pátek s největšími muslimskými modlitbami a sobota. Neděle je běžný pracovní den. Pracovní doba ve státních úřadech je od 10:00 do 18:00.

Veřejná doprava, a pohyb v rámci země: K rychlému přesunu do vzdálenějších částí země lze použít letecké spojení, přičemž ceny letenek jsou velmi příznivé. Železniční síť je sice v Bangladéši poměrně hustá, na mnoha místech ale bohužel nemá návaznost přes řeky. Vybrat si lze od luxusní klimatizované první třídy přes několik mezistupňů až po přeplněnou druhou třídu bez rezervace. Nejrozšířenějším dopravním prostředkem v Bangladéši je autobus. V podstatě lze rozlišit dva typy. Doporučujeme však cestovat pouze luxusními dálkovými busy s pohodlnými čalouněnými křesly a klimatizací. Nejběžnějším dopravním prostředkem po městech jsou rikši a cyklorikši. Při jejich použití je třeba vždy smlouvat předem.

Pojištění a zdravotní péče: Ve větších městech lze najít zdravotní péči na přijatelné úrovni, přestože hygienické standardy zdravotnických zařízení jsou v porovnání s evropskými zvyklostmi výrazně nižší. Ve venkovských oblastech je situace mnohem horší. Obecně platí, že do Bangladéše by měly jezdit pouze osoby v dobrém zdravotním stavu a vybavené příslušnými očkováními. Je vhodné si s sebou vzít pravidelně užívané léky a navštívit v případě potřeby pouze renomovaného anglicky mluvícího lékaře. Zdravotní péči si zahraniční návštěvníci musí hradit v hotovosti. Je proto vhodné mít dostatečnou finanční zásobu a před cestou sjednat zdravotní pojištění.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

V Bangladéši je omezeno zaměstnávání cizinců, v rámci firmy nesmí jejich počet překročit 5 % všech zaměstnanců. Zahraniční pracovník může v Bangladéši pracovat pouze pět let. K práci v Bangladéši je nutné pracovní vízum a povolení. Žádost o vízum je třeba podat na nejbližším zastoupení Bangladéše (Bangladéš nemá v ČR rezidentní zastoupení, nejbližší velvyslanectví Bangladéše je v Berlíně), podrobnější informace lze nalézt na: <http://www.bdesh.info/info/visas.asp>. Pracovní povolení vyřizuje bangladéšské ministerstvo vnitra www.mha.gov.bd. 5.8.2.

Minimální mzda činí 8 100 taka (cca 96,- USD).

Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU: ČR nemá s Bangladéšem uzavřenou žádnou bilaterální dohodu o vzájemném poskytování zdravotních služeb. Proto je nutno mít dostatek hotovosti a mít sjednané cestovní pojištění pokrývající náklady na pohotovostní pátrání a záchranu a ošetření během pobytu v Bangladéši.

5.9 Veletrhy a akce

Informace o výstavách a veletrzích v Bangladéši možno nalézt na webových stránkách Export Promotion Bureau www.epb.gov.bd, na webech bangladéšského ministerstva obchodu, <http://www.mincom.gov.bd/> nebo na stránkách Board of Investment, www.boi.gov.bd či na webech obchodních a průmyslových komor jako je <http://www.fbcci-bd.org/fbcci>.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Pro Bangladéš je akreditované Velvyslanectví ČR v Dillí v Indii.

- 1) Velvyslanectví ČR v Indii Adresa: 50-M, Niti Marg, Chanakyapuri, New Delhi – 11002 Tel.: +91-11-24155200 E-mail: newdelhi@embassy.mzv.cz web: <https://www.mzv.cz/nd> Facebook: <https://www.facebook.com/czech.embassy.newdelhi> Fax: +91-11-24155270 E-mail obchodního oddělení: commerce_delhi@mzv.cz E-mail konzulárního oddělení: delhi.consular@gmail.com Pracovní doba: pondělí – pátek 8,00 – 16,30
- 2) Honorární konzulát Bangladéš vedoucí úřadu: p. A.S.M. Mohiuddin Monem Adresa: Monem Business District, Level 2, East Tower 111, Bir Uttam C.R. Dutta Road, Dhaka -1205, Bangladesh Tel.: (+ 88) 02-9676855, 9665534, 9668638, 8610679 E-mail: dhaka@honorary.mzv.cz Web: www.czechrepublicbd.com Provozní doba úřadu: neděle - čtvrtek 10.30 - 12.30
- 3) Delegation Evropské unie v Bangladéši Plot 7 Rd No 84, Gulshan 2 Dhaka 1212 Bangladesh Tel.: +880 2 5566 8057 Fax: +880 2 22226 3118 e-mail: delegation-bangladesh@eeas.europa.eu (link sends e-mail) Webové stránky: https://eeas.europa.eu/delegations/bangladesh_en

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Telefonní kód země: +880, na policii 8-665-513, záchranná zdravotnická služba má číslo 199 a hasiči 9-555-555.

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

<http://www.lged.gov.bd/GovtWebsites.aspx> Vláda a propojení na jednotlivá ministerstva

https://www.bb.org.bd/	Centrální banka
https://pmo.gov.bd/	Úřad premiérky
www.bids.org.bd/	Bangladesh Institute of Development Studies
https://bizbangladesh.com/	Business Info Bangladesh
http://www.boi.gov.bd/	Bangladesh Investment Development Authority
http://www.epb.gov.bd/	Export Promotion Bureau
http://www.dhakachamber.com/	Dhaka Chamber of Commerce and Industry
http://www.fbcci-bd.org/	Federation of Bangladesh Chambers of Commerce and Industry